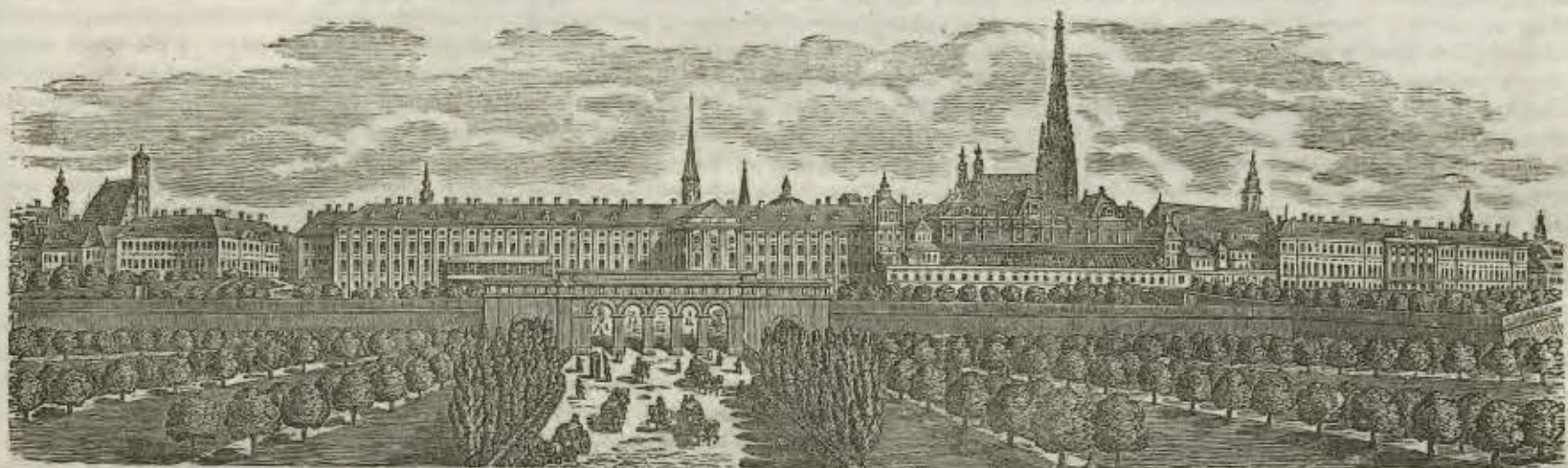

Գարսիսիան Լուրեր

ԹԻՒՆ 1 4 ՅՈՒՆԻՍԵՐԻ (23 ԴԵԿՏԵՄԵՐԻ 1847) 1848

ԲՈՎԱՆԻՍՏԻԿԱՆԻՒՄ

ՎԵՐԱՆԱԾ. Պետրոսյան խնդրանքը ընթանալով Ս. Քաջա-նյանի մոտ՝ Օսմանյան տերությունների կողմից իրեն չար-հապարակեան եկող անվերջական համար մասնաւոր պատ-կերաւոր (շրջա) կարելի էր տալ Սաղմոսյան:

ԱՆՎՈՐՈՎ. Խորհրդարանի մէջ խառնած իրաւիւրը, Աւ-ստիանի իրաւիւրը ծախելը ամբողջական հոգեւոր կիւնիւրը:

ԳԵՂԵՍԻԱ. Պատկանում որոշ ընտրութեան կարգերը փո-խելու խորհուրդ: Ընտրելու լուր:

ԴՈՏԱՆԱ. Չմանողան պատմական գործերը:

ՀԵՆՈՒՆՏԻԱ. Չմանողան լուրեր:

ՍՊԵՆՏԻԱ. Քաջաճառի միջոցով ու Նարայանը:

ՍԵՐԴՈՒՆԱ. Քաջաճառի գաղափարները փոխ օրինակ:

ԲԱՆԴԱՆԱ. Ստանդարտի պատճառով այն օրինակը կը խառնուի:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

ԴԵՐԵՎԵՆԱ. Ստանդարտի պատճառով լուրեր կը բարձրանան:

որոշակի տեղ ընտրելու հարցը լուրերով փոխելու հարցը չափաւոր է: Բայց մասնաւոր կամ ինչ լուրերը լուր-դիրները առ զիրար անը իրենց յարմար նիւթ ընել, որ եկեղեցւոյ տեղութեան մէջ որդեկն եղած եռ ա-յուսի աւելի զրգուշեւ ու բարձրանալ, ու Աւստրիայի քաղաքականութեանը դէմ չափե զոյս իշխումը:

Ինչպէս իտալիական, իտալական կայսերական կառա-վարութիւնը, իր իրաւունքը աղէկ ճանաչողով՝ բանի տեղ չդրու, ինչպէս որ այս անի էին: Իսկ Հս առեական արքայինը հարկ համարեցաւ: Արեւմտ առաջարկութեան ընել ու վերը բռնած կարգա-դրութիւնները դադարեց, ու կ'սկսէր որ ասով միայն իր գծով արին վիճակը կրնայ լինելուցընել:

Եւ աստիճանութեանը Հոռոմ կրկին ու կրկին ըլլաւ, ու պատճառ կը բերէր նախ՝ Գանալովի պար-գիմարին բողոքով մը, որին որ 1815ին Քալիսի 12ին Վիեննայի ժողովքին որոշմանց 103երորդ յոդ-ուածին, եւ ուրիշ զանազան որոշմանց դէմ բռն-էր: Երկրորդ՝ ժամանակին գծաւորին հանդիմանքը, որոնց ծանուցիլով Նիւքլեյուտ տեղութեան կա-ռավարութեանը մեծ բռն եղած էր: Աւստրիայի ինքի-րը երկու բաժնեւորեցաւ, մէջ մը իրաւունք, մէջ մ'ալ պատշաճութեան, որն որ ժամանակին պարա-գաներէն երկու տեղութեան (Աւստրիայի ու Հոռո-մից) վրայ ալ կ'իյնար:

Իրաւանց կողմէն նայելով՝ ամէն բանէ յառաջ հարկաւոր կը կշռէր, ինչ ինչ էր 103երորդ յո-դուածը՝ որուն վրայ Աւստրիայի ֆերդինանդ զորք պահելու իրաւունքը հաստատուած է, եւ անոր հակառակ՝ Գանալովի պարգիմարին ալ բողոքով ինչ գործնական պարգիմարն ունէր: — Վիեն-նայի ժողովքին որոշմանցընելու ստորագրող աւ-րոսիականներն եւ ու մէկը 103երորդ յոդուածին օրինակով բողոքով վրայ տարակուսեցաւ: Իսկ Գան-ալովի կարգիմարին բողոքմանը ինչ գործնական պար-գիմարն ունենալը՝ նոյն տեղութեանները արդէն 1815ին ասով բաւական յայտնեցին, որ ան բողո-քով մը ըմ գաղափարն արձանագրութեան հետ պահելու ատեն:

Ինչպէս ասանկ բլաւով կայսերական արքա-նեացը հարկ չէր, որ իրաւանց կողմէն ինքիւրը մեկնելու քանար: Բայց կայսրը՝ որն որ Նիւքլեյուտ գիտուն վրայ ունեցած անխափառելի սիրտն մէջ հաստատուն էր, շատ յաճար էր որ սուրբ Հորը անձամբ ամէն հրահանգները որչափ որ կա-րելի էր՝ ցուցնէր, եւ ինքիւրով՝ որ անով իրաւ-ունքը անեղծ պիտի մնայ: Կայսրը առ յաճարու-թեանը յայտնուեցաւ Ս. Քաջաճառի պատիւ, որ իր ձեռնորը կայսրը պրած լինելին մէջ առ յանդէս ծառայեալ անոր ինքնուրոյ յանձնած էր:

Բայց ինքիւրը որոշելու եւ բանը ըմբռնելու համար պայմաններ զնել հարկ էր, որն որ միայն, ինչպէս իրին բնութեան հարկն է, զինուորական մեծերը կրնային ընել: անոր համար կայսերական կառավարութիւնը ասոնց յանձնել, ժամանակը պատահելով որ սուրբ Հորը կանք հաճելու

համար՝ իրենց զինուոր մինչեւ վերջին եղբոր ձգելու, այնչափ որչափ որ կայսերական զորայ տարահոգութեանն ու արինաւոր ծառայութեանը հոգը կրնայ լինայ տալ:

Իսկ Լոնդոնական Վիեննայի լուր աւստրիական մէջ կայսերական ընդհանուր հրամանատարներուն տրուած հրամանին համաձայն՝ առ իր կարգաւորութեանը եղաւ, որ Գերբարա երկնայն համար սահ-մանաւոր քաջանայաւետական զորքը քաղքին գիտաւ որ պահպանուին ու երեք դռները պահա-նեն: Իսկ չորրորդ գումար՝ որն որ Գաղաթի պառ-կըրտի, ու կայսերական զորայ զինակն ու անոնց քաղքին մէջ ունեցած քնակարանին մաս է, միշտ բայ մնայ, ու հիմաւոր համա հան պահապան զինուոր չկենայ:

Իսկ ասանկ խաղաղութեանը ըմբռնու. առ ինքիւրը, որն որ ինչ ուրիշ ժամանակ բլաւ, վրան ամե-նեւին վէճ չէր բլաւ: Բայց ասանկ ատեն մը որ արդէն Իտալիա իտալիական մը կ'ենայ, կողմնակողմ-նեան ուրիշ բողոք ուժով կ'ուսեւ: Իսկ որ սրտով կարելի է՝ երկու տեղութեանց մէջ երկարատեւութեան ցանկ, որոնց մշտնջենաւոր ու ներքին միա-բանութեանը ընկերական կարգաւորութեան հաս-տատուն երաշխաւորութեան է: Եւ միաւորեալ դիտաւորութիւնը ընդունալն եկաւ կայսերական արքանեաց մեծանուն լուրագրութեանը ու ներքոյ հոգեւոր զորն որ Հոռոմ մասնաւոր շնորհակալու-թեանը ճանչցաւ:

Ինչպէս Հոռոմի պարգիմարն տեղ ձուռնոյ լու-գիւրն ալ Գանալովի 16ին պարգիւ կը դրէ: «Վա-րախութեանը առ առանձին ինքիւրով ի պաշտօնէ կը ծանուցանեց որ ստորագրական ֆերդինանդ երկուսի պարգիւ յաջող էր մ'ունեցաւ: Եւ պիտի ծանուցանեմ կը յայտնուի բոլն սկիզբն ալ սրով երկու տեղութեանները առ որոշմանընել ընե-լու յոդարարեցան, որոնց վրայ նոյն ծանուցանման մէջ խոստուած է: Եւ կը կրնայ իմացաւ ինչ ինչ ուղէս ձգնորոտութեան օտար են, ինչ որ առ նիւ-թիս վրայ ամուս 14ին մայրաքաղաքի քանի մը լուրագրութեան, ու արաւաքին օրագրութեան պիտի ծանուցանեմ: Եւ ամէն ինչ որ լուր ձգնորոտութեան համաձայն չէ, կամ իրաւաւորութեան տեղութեանն ու ուրիշ տեղական պատճառով ու յարգու-թեանը կը մնաւ, որոնք է որ պատճառով մարդու մը ու իրաւաւորութեան օրինակով կառավարութեան օտար գաղափարներն ու ուժանութիւնն պատճառեց:

Եւ ինչ ինչ պաշտօնէ ծանուցանելու ուրիշ ինքիւր մը մէջ՝ որն որ նոյնպէս Գանալովի 16ին հրաւա-րակուցեաւ, ու առանձին մասը կամ շարունա-կութեանն է, այսպէս կ'ըսէ: «Երկու գիտաւ ալ իրաւանց կողմէն: Ինքիւր իր լուրն ամբողջու-թեանը մէջ պահելով՝ Արքայան քաջանայաւետին

Ս. Քաջաճառի պատիւն պարգիւ լուրագրութեան անանկ ու անպատկառ պարգիւներուն վրայ որչափ վշտացում ու Գործը ընելութեան (չլուրագրութեան) օրինակները աղէկ պա-հելու իտալիա պատճառով ընդունաւ անոնց տարան 20 ու 21երորդ ինքիւրով մէջ ծանուցած էր:

մեկը սաստիկ մղկաւ տունն երկու հոգի ծանր վիրաւորեցան: — Ուստիսի նոյն յապերը Գեղ-տեմէրի 21-ին կը գրէ որ Ստոնեայի տէրութեան Ապստոսեան լերանց տեղիի կողմի գտաւ: Ներք շատ զար խրկելուն պատճառաւ, Ստոնա ու Ռեծծից քաղաքներուն մէջ զօրքը պակեւորի ու շատ քիչնալով, աս քաղաքներուն պահպա-նութեան համար մանաւանդ հիմնական պարագա-ններուն պատճառաւ, Գուրքը հարկաւոր սեղելու է որ աւստրիացի զօրք բերելու ուղի, որպէս զի Ստ-տոնա ու Ռեծծից քաղաքներուն պահպանութեանը սպառնալիքն է: — Այլ կը լինէ եկած լուրերը կը տաւազեն որ Ստոնաքանի վերին տեղի թագաւորութեան ընդհանուր հրամանատար Ռուսիցիի կողմը տարէն երկու գունդ (bataillon) հետեւ տեղադրու-մէն վաշտ (escadron) հռետարացի ձիաւոր զօրք Ստոնեայ խրկելու է, եւ թէ աւստրիացի զօրքը Ստ-տոնայի վրաս ինքնու երկու քաղաքները մտնել են:

ՀԵԼԵՆԻՆԻՍԻԱՆ ԿԱՐ ԶՈՒՆՅԱԼԻՆ

ՎԱԼԵՆԹԻՆՈՒՆԻԱՆ Ժողովքին միտքն ան կ'ը-նկալ, որ եօթը նահանգներու նոր կառավարու-թիւններուն պատգամաւորները զալէն ետքը ժո-ղովքը միջնէ: Մայիս դպրեցնէ, աս պոյնտի եր-կորդ անդամ բաշտելուն դաշնաւորութեան դա-շնոցը քննադատելու ու փոփոխութեանցը սկսի: Ընդէն Գրայսուրկ, Լուցեն, Ռեդելուայի խրկեց պատգամաւորները խրկած են, մեկը չորս նա-հանգներուն պատգամաւորներն ալ շատ շնոր-հաւոր, ինչպէս որ Արմատիւնները իրենց զինուորը զօրութեանը ուղարկին քննելու տաւած, ու ու-ղարկուած պէս արմատիւն կառավարութիւնները դրած են:

— Չորս մեծ տերութիւնները, այս ինքն Գաղ-ղիա, Լաւորիա, Պրոսիա ու Ռուսիա աս երկրին զորքերուն վրայ ժողովքը ընելու մտաց վրայ հաս-տատուն կ'ընեն: Վեկտորիայի 11-ին Ռուսիայի տերութեանն ալ մեկը երեք տերութեանց տաւած յայտարարութիւնը դաշնաւորութեան ժողովքին տաւած: — Տէրութեանց Հիւսիսային զօրքերուն մէջ իտալեաններն բռն պատճառ ու կ'ընեն, այս 1815-ին վերջնային դաշնութիւնը երաշխաւորած դաշնակցութիւնը քակուելու, ալ հիմա չկայ, ու ինչ որ պիտի որ ըլլայ ու հաստատուի, իրենց զօրքակցութեանը պիտի որ ըլլայ:

— Արտաւիտորիայի կառավարութիւնը տա-տաւորութեան խորհրդուն մէջ եօթը տարաբա-նահանգներուն դէմ պատերազմը որոշուելէն ետքը, երկու կողման մէջ ուղարկելու միջոցով ըլլալ: Բայց ժամանակը անցած ըլլալով՝ միջնորդութիւնը չէր յաջողած: Եւ երկրին մեծ խորհրդուն մէջ գրո-ւած ուղարկուած անդամները, որ ուղարկուածը միտքուն լինէր կը ներկայացնեն, Ս. Բաշա-նայագետին արեւմտային ուղարկելու, որ երկրին խաղաղութեան համար քննադատները Հելսին-կին հանէ: Եւ ապաւորութիւն Ս. Բաշանայագետը նշեցնելի 10-ին ետեւի պատգամները տաւած է: «Սերբիոյ արեւմտեւ, ոչ զոյն եւ անպարտական արհ-մութիւն: Չորս արեւմտեւորէն նահանգին ուղար-կուած մեծ խորհրդուն անուամբը՝ Հոկտեմբեր 26-ին դրած թուղթը ունի: Ստապիւն ձեր երկրին տե-տարի վեճակը քննել որ աշխարհուս անընդ կու-գայ, արեւմտեւ շուտով ու արագութեամբ կը լեցուի, եւ արեւմտ կը բաշտանք արեւմտութեանն ու լեզու-մութիւնը եւ ասանկ փաստակար կուին արտաւոր-նէրը վերանայով՝ սկսն ու խաղաղութիւնը նորէն դաւանայ: Եւոր համար ալ ձեռքբերելու երկուն լայն՝ չենք գաղտնի Ատտուճոյ աղաչելէն որ ինքը ուղարկած հայր ու խաղաղութեան պատճառաւ ու սիրով տարիմ ըլլալով՝ մեծ ինքն անմիջապէս լինին ու երկաւաւորութիւնը վերցնեն, ու իր զօրութեանը խաղաղութեանն ու համարաւորութեանն նորէն դա-րան: Եւ մեր բարի կամայը նշան՝ Չեղի, որդեակը պիտի լինի, ու բոլոր Հելսինկիոյ ուղարկուածը մեր աւարելանքն արհմութիւնը կու տանք: —

ՊԻՈՒ Թ:

Ս Պ Ը Ն Ի Ո

ՎԱԼԵՆԹԻՆ Զորապետը, որ յաւաքարոյն Բրիտ-տիկն ինտուզելուն հետ մի սիրտ մի հոգի էր, աս վերջին ատեններս թէ անոր եւ թէ իր կողմնու-կցներէն ալ շարք անցնողներուն աչքէն ելաւ: Եւոր պատճառը ուրիշ բան չէ, բայց թէ Լաւոր-գետը զօրապետին նորէն Ստոնայի կողմնու-կցին խիստ չափաւորութիւն ուղղ (Ultramodernus) լեզուները, որ յաւաք վաշտիկայի գրքին (հոր-վաշտիկ) տալիս էր քաշելէն, հիմա տառիկ անոր գետ՝ կը խօսին: ու Բրիտանիան միջնէ, երկինք կը բարձրացնեն: Ինչպէս Պրոսիայի ընդհանուր լու-սիւր կը պատմէ, Բրիտանիան ան ատեն ալ երկ կատ-

ղեցաւ, երբ ար Կարմաշ Խորհրդարանին մէջ համարձակ լուաւ, թէ Ստոնեայի թեմալի Եւրա-ղերոյ գործակետին համարուն կը սպառնա, ու անոր օգնականն բոլոր կ'ուղարկէ: Բրիտանիան որ հիմա Ստոնայի կառավարը կրնայ լուալ, շատ մը ելա-կը աղջկանը դնաց, ու կ'ուղարկէ վերը ստիպել որ Կարմաշը վար անուա ու անոր տեղը ուրիշ մէկը գնէ: Բայց Թագուհին չէ թէ միայն չհաւանդաւ, հապա Կարմաշը կ'անել տուաւ, ու մօրը բոլոր ըսածները՝ նոյն իսկ ժողով աս ջնեւ անոր պատմեց, ու վրայ բերաւ, թէ Ես ասանկ խորհրդուն չեմ կրնար հաւանել: Եւ ատեն Կարմաշը Բրիտան-իէն դարձաւ, Տիկին, բաւ, թէ որ ես Եւրոպ-գերոյ զօրապետին ու Կարմաշներուն հետ քաղ-ցրտ խեղճ չեմար իմ ու անոց ալ աչքէն չու-ղեմ, դիտելի որ մեծ ամիս ետքը քաւ աղջիկը աս գահին վրայ լիա տեմներ: Եւոր վրայ լուսնիները ունի կ'աղաչեմ, մանաւանդ երբ որ իմացան որ Եւրոպայի Կեղեմները մէկըր նաւով դեղ ի Գորունա ձամբայ պիտի ելնէ, ու անոր Ստապի-ապուն՝ խորհրդարանն ալ հաւանաւորաւ պիտի հաւանի: Բայց ատեց կատարութիւնը ամենէն աւելի անոր համար է որ Կարմաշը իրենց ատել լեզնամներուն հետ, պիտի զոր իր կ'ընեն որ պիտի լինի իրենց պատգամաւոր Կարմաշներուն, ու ինչպէս կը լուսի, նոյն իսկ Ստոնայի կողմին հետ խաւ-կել կ'ալէ, թէ կ'ուղարկու տա խաւակցութեան ժա-նանը դեռ յայտնի չէ, ինչպէս որ նոյն իսկ Կարմա-շին գործքներն ու բռնած ձամբէն չկրնար մարդ հաստատուն լան մը գաղաղել: Կարմաշներէն չէ՞ հոգի թողութեան հրովարտակին՝ ապաւինելով՝ իրենց հոգիները դարձած էին, Կարմաշը ասանք բռնեց բռնաւորակց, ասով մեկըր Կարմաշ գա-նալու համար ձամբայ ելալները նորէն Կարմա-շի տան: Կարմաշի մէջ Թագուհին զօրքը Բիտորա չէր: հաւաքակալութեան ինքնը մտաւ, ու ետեւ անդէն Կարմաշը բռնեց, որպէ-ր Բաւար զօրապետը մէկէն զարնել մեղքներ տաւ: Եւ զօրապետը Կարմաշի միջոցով սահմանը Գաղ-ցարապետին դրած պաշտպանը վերցուց, ու ունի-կեղքը ամեն տեսակ տարակը կը մանէ կ'ընէ:

— Կարմաշի միջոցով մէջ կ'ալ խաւակցութեան ներք առ զի կառավարութեանը կ'ընէ կուր մը բլու-լով՝ օգտակար ու երկուքի բանել մը լին:

Ս Ս Ր Դ Ի Ն Ի Ո

ԻՆՏԵՐՆԱԿԻ Եւրոպայի թագաւորին աս օրերս հանած վճիռը կը հրատարակէ, որով կը հրամայէ որ յանցանալ գատաւորանելու մէջ դատարանաց դատ կորելու կերպին վրայ նորէն հանած օրինաց զրկել զօրապետութիւնը տարաւոր Մայիսի 1-ին սկսի: Եւ օրենքն մէջ թագաւորը տերութեան կարգու-րութեան վրայ ունեցած բաղձանքը ցուցնելէն ետքը, աս նորոգութիւնը ընելու հարկաւորութեան ժողովրդեան առջեւ կը դնէ, եւ աս բանը իր թագաւորութեան սկիզբէն միջնէ հիմա իր Կառավարներուն վրայ ունեցած խնամքը իբրեւ նոր նշան մը կը ցուցնէ: Եւ յաւաք որ աս բանն ամեն մարդու թէ անը կ'ընէ թէ ստացուածը պաշտա-նելու նոր միջոց մը կ'ընէ: Եւոր բռնեց ետքը՝ օրինաց դիտել կը հաստատէ, ու հրաման կու տայ որ ամիկա տարակը ու ամեն քաղաքները խաւ-կով իր տերութեանը մէջ հրատարակուի:

— Համայն Բաշանայագետները ամեն տարի երկուքի իշխաններէն մէկուն ունի վարդ մը խա-րելու տարութիւն ունին, որն որ մեծ պարին շոր-րոր կ'ընեն կ'օրհնեն: Ս. Բաշանայագետը անցեալ տարի ունի վարդը Բաւարացի զքաւ-հոյն (խաղաղութեան ժամանակն տրեմոյն) արշաւ ըլլալով, (որուն սղաի Մարիտո՝ Բիւս աղջկանը ինքը Բաշանայագետը երեւոյնի մը ձեռքը կ'ընէր հեղած էր) Կեղեմներէն 12-երորդ օրը աս ունի վարդը զքաւ-հոյն ընծայելու որ ար-շաւեցաւ: Ս. Բաշանայագետին ընծան տանողը՝ Կերապ. Սանդուշի նոյնուպէս նախկին տան ունի վարդը (Udmore), բարձրադատիւ նախկին քորտուարին հետ կ'ընէ օրաւն միտքը թագաւո-րական պաշտալը վեց, ուր որ մտարուն մէջ մեծ փառաւորութեանը կ'ընէ ընդունելուն: Եւ կ'ընէ Կարմա-շի վրայ զքաւ-հոյն իր երկունք ու բոլոր թագաւո-րական տան ու պաշտալն մեծ մեծներուն հետ ժամը տասուերկուքին մտքը երկուքին մտան: Ս. Բա-շանայագետին պատգամաւորը պատարագը լինեց-նէլէն ու Բաշանայագետին զքաւ-հոյն թագաւոր կար-գույնէն ետքը, ունի վարդը խորմունի վրայէն տաւ: ու ստիպական տարազով լինելու ու խաղաղով զքաւ-հոյն ընծայել: Հանդիմանութիւնը լինելուէն ու խաղաղարկան մեծելը իրենց տեղը դաւանելն ետքը, Կերապ. Եւնիկիլը զքաւ-հոյն ներկայացաւ:

* Տեա ձեր լուսնի 18-երորդ թիւը:

ու զքաւ-հոյն Ս. Բաշանայագետին իրեն ցուցաւած փորձն շնորհակալ եղաւ:

Ս Ի Ն Ի Ը Ն Ի Ո Ւ Ն Ի Ո Ւ Ն Ի Ո

ՎԵԼՆԹԻՆՈՒՆ Եւրոպայի Կեղեմներէն Դին Նեւ-պոյն մայրաքաղաքէն աս լուսն ասած կը գրէ: «Այլ ետեւ լուսն ընծայած ըլլալուն յանդարձական նշաններ տեսնուցաւ: Եւոր ամառն կ'ընէ միտքն հիմա տաւ: մեծ ու պարիկ լուսնի հոգեւոր հա-րաւորին կողմէն վաղցին, եւ Օրդայանց, Գաղ-ցուցիկն եւ Գորդէն ալ կ'ընէ տեղերուն կողմը կ'ընէ ան, բայց դեռ մայրաքաղաքին մէջ մեծ զքա-ւ-շաւութիւն մ'ընող չկայ: Մեր կողմին երկիրը շատ դար վար ըլլալով՝ Լուսնին հասնելին տաւա եւ արդոյ ընծայել մը տաւ: այնպէս որ Գաղ-ցուցիկն մեծ պաշտի վրայ եկած ծաւերը հաղիւ ինչ քաղաքը մը հրային հեղեղէն հետ ալ են: Եւ տե-ղւոյն վերի գին 18 թիւ (4-րդ) բորձը, պարիկ նոր խաւարան (հրաբուխի բերան) մ'ալ կարգու-ցաւ, որն որ տեսն ատեն տատիկ ուժով, որո-ւ-ընդուստ ձայններով եւ խիստ ծծմբի հոտով՝ քաւ, միտքի եւ կրակի դուրս կը փայլէ: Եւ ամեն պատմանին՝ Ստոնայի վերջնային Գոծողներէն գրաւածներէն առինք, որն որ Գեաւ-փին պիտա-քալ եւ տեղիակ վրակեցուն է:»

Ո Ւ Ս Ո Ւ Ս Ե Ն Ե Ն Ե Ն Ե

Ն Ո Ր Դ Ի Ն Ի Ո

ԵՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՍԿԵՐ ԸՆԴԵԼ

ՊԻՐԻՆ՝ Գիտութեանց ձեւարանին վերջին դու-մարման մէջ Պիոյ, Բրաւիլ ու Բենար աստուան-կանները ժողովքին ինքնուզին որ Գարնն ինչպէս տը Սէն-Վիկտոր տարաւորը՝ որն որ քոնի մը տարի յաւաք Պ. Տակուէրին հետ մեկտեղ Տա-կուէրին գրաւը կամ լուսնակար (Daguerreotype, Lichtbild) քանկուն համար տերութեան վարձը կամ պարգեւ ընդունած էր, նոր պիտա-մ'ալ դաւեր է: Եւ ինքն թէ աս օրերս Լուսնի գա-լորդէն թէ տեւ եւ թէ ձեւարանի զոյններուն վրայ բռնած աղակցութիւնը ինչպէս ու յայտնէր է, որն որ իրմէ յաւաք անմանիւն էր: Եւ որ մէկը պիտի կամ քորի վրայ փորագւած ու ապաւած պատկերի մը վրայ ետաի գործընէ հոսել տայ, կամ թէ ասանկ պատկեր մը ետաի ջրի մէջ թափել, ետքը մէկէն ու խիտ պատկերին թէ տեւ եւ թէ ձեւ-միջին հետ կը միտայ: Եւ ինչպով պատարաստած պատկերը՝ օւլալով (շեւալ-շեւ) օժուած լինելի մը վրայ դնելով ու մանց տակ ձեւելով՝ պատկերին տեւ պիտի վրայ եղած ետալ՝ պատկերէն կը դա-տաի, ու օւլալով օժած լինելին հետ կը միտայ, եւ ասանկով պատկերը օւլալով լինելին վրայ մա-նուլակ դուռով ամեն բարակ դժբալի ալ կը նկա-րուի: Եւ որ աս նկարուած ինչպէս ու նորէն պիտի լինի լինի վրայ դուրս ու մանց տակ ձեւ-լուի, ետքը օւլալով օժած լինելին կ'ընէ, ու կատարելու ձեւը պիտի վրան կը նկարուի: Դե-մարմանին՝ աս դիւար քննելու համար արշաւ մա-նաւոր ժողովքը՝ պատկերներուն ասանկ ճշգիւ նկարուելուն ու լինելի ու պիտի վրայ տանուելուն վրայ ժողովքին աւելու իր զարմանքը ցուցնելէն չէր դադարէ: Եւ դիւար պատկեր փորոյններուն շատ օգտակար ու հարկաւոր կ'ընէ ըլլալ:

ԵՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՍԿԵՐ ԸՆԴԵԼ

Ի ինչ քաղաքը տարաւորութեան վարդեա մը աս օրերս գաղաղի գիւտ մը դաւեր է, արով թէ գործուած լինէ պործուած մետաքսը այնպէս տար-կողմանիաւ մը կ'ուղեւորէ, որ ամենէն ու իր տարածականութիւնը եւ ու կողմութիւնը կը փաստի: Եւ գիւտին գաղաղիքը դեռ յայտնի չէ: Բայց թէ որ աս գիւտն ալ տաւաղուելու ըլլայ, Եւրոպացուց ձարտարութիւնը տաւաղը նոր ու մեծ փոփոխութիւն մը պիտի ընդունի:

ԻՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՍԿԵՐ ԸՆԴԵԼ

Ստապիւն Ռուսաստանի մէջ նոր տեսակ փառա-կար որդ մը ելել է, եւ արեւմտեան կառավար-թիւններուն մէջ տատիկ փառանք ընելէն ետքը, հիմա Գուրի, Զեմլեւիչի մէջ ալ տեսնուել է: Եւ որդը ձեւարանն բերելու սկսիլ ցանաւած Գաղաղերը բոլոր աղաղակն, մասաղ բարեբը սղա-ւեց ուղեւորաց, անանկ որ երկրորդ անգամ ցա-նելու հարկաւորէր: Բայց աս ալ երկը օրդին ինչ տեսակ բան ըլլալուն վրայ գիւտ լուր մը չէլաւ:

ԵՆՏԵՐՆԱԿԱՆ ԳԵՍԿԵՐ ԸՆԴԵԼ

ՎԵԼՆԹԻՆՈՒՆ Գրաւանն ամեն (արեւ) 1846-ին հանած հաշուին նայելով՝ Լաւորիան պիտա-լինան մէջ ան ժամանակն կ'ալ պատմութիւն կամ ընտանի անատուններուն բռնաւորութիւնն աս էր:

	ԶԷ	Ընդամենը	Ուժեղացրած
Ղերբին Աւարական	68,451	341,697	538,037
Ստարին Աւարական	50,672	457,989	401,071
Սարկին	55,262	318,173	180,704
Կարկենիական ու Կրանիական	40,032	291,522	253,096
Երզնկայի Երկիր	8,915	94,011	344,301
Ինգուլ	21,459	291,116	490,355
Իռնիկական	150,660	1,012,217	1,660,070
Ղարաբաղի Երկիր	110,709	396,662	996,299
Կարկենիական	562,187	1,566,737	1,466,170
Դաղդադարական	17,787	84,124	618,557
Գումար	1,116,152	4,994,190	6,844,910
Համադարձական	83,644	414,691	146,001
Ղերբին	60,716	383,134	378,213
Գումար	129,360	797,526	524,214
Համադարձական	1,000,000	4,260,000	17,000,000
Աւարական	350,000	800,000	2,000,000
Չհաստատված սահմաններ	204,312	546,083	1,016,650
Սակեր մեկանգ	2,799,824	11,289,001	27,875,804

Պատգիւռ տպելոնիս ինքը պէնքը բնութաւոր պիտի համարի այսպիսի առատօժեան բարեբաւերն որ նենեալուն համար : Եւ մէկ կողմնէն այսպիսի րաւերաբաւեւեանց երախտագէտ դանուելու եւ մէկոյ կողմնէն իրենց բարեբարութիւններէն պտուղ բաղելու համար, ասոնցմով իրեն ուսումնասիրութեան մէջ աւելի եւս պիտի յորդորուի : — Բայցեմով եւ տանց նման ապգիս լուսաւորութեան եւ ուսումնական յառաջագիմութեան համար լրացած մեծամեծ գործքերով արժանի է որ տպգլխի բարեբաւաց ու դիւցապաւնից անուններուն կարգը ոսկի գլով աւարտուի, ժամանակ լի է ամեն հայացքի ու հայտերի սրտերուն մէջ անգինջ քանդակով Տաւադան յորձրապատիւ Բովհանէտ ամիրային հորս հասց անունը :